

BALIK VE BALIKÇILIK

İÇİNDEKİLER :

1928 - 1952 Yılları Arasında İstanbul Balıkhanesinde Satılan 13 Balık Cinsinin Miktarı ve Grafikleri 3

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ FEN FAKÜLTESİ
HİDROBİYOLOJİ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ
TARAFINDAN, ET ve BALIK KURUMU UMUM

NO.
18

Kapak resmimiz, Adalar civarında gırgırlarla uskumru avlamış olan balıkçı motör ve kayıklarının, güneş batarken, şehre dönüşlerini tesbit etmektedir.

BALIK VE BALIKÇILIK

**İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Hidrobioloji
Araştırma Enstitüsü Yayınlarından**

**ET ve BALIK KURUMU UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Yardımiyle Neşredilmektedir.**

Sayı 18

Aralık

Cilt 2

**İbrahim Horoz Basımevi
İSTANBUL
1953**

1928 - 1952 Yılları Arasında İstanbul Balıkhanesinde Satılan 13 Balık Cinsinin Miktarı ve Grafikleri

Hazırlayan: CAFER TÜRKMEN

İstanbul Balıkhanesi ve Av Vergileri Dairesi kayıtlarına göre, 1928 yılından 1952 yılına kadar, İstanbul ve civarında tutulup İstanbul Balıkhanesinde satılan ve iktisadî ve ticarî bakımdan birinci derecede rol oynayan 13 balık nevinin yıllık yekûnlarını alarak hazırladığımız grafikler üzerinden řu sonuçları çıkarabiliriz:

1 — Bu grafik ve rakamları neşrederken güttüğümüz gaye, şimdiye kadar yapılanları belirtmek ve bunlardan mümkün olan ilmi ve iktisadi faydayı temine çalışmaktır.

2 — Hemen bütün grafiklerde artmalar ve eksilmeler anidir. Buna tesir etmesi muhtemel olan faktörler maalesef şimdiye kadar araştırılmıştır. řu ihtimaller:

a — Muhacir balıkların her sene aynı miktarda gelmemeleri,

b — Hava şartlarının av yapmaya müsait olup olmayışı,

c — Aynı zamanda iki veya daha fazla balık nevi bir arada bulunduğu takdirde, iktisadî kıymeti fazla veya avlanması kolay olanı tutulurken diğerlerinin avlanmayışı,

d — İhraç etmek veya saklamak imkânlarının mevcut olup olmayışı,

e — Av vasıtalarının müsait olup olmayışı..., derpiş edilebilir.

3 — Bu grafikleri hazırlarken istifade ettiğimiz ve yukarıda zikredilen kayıtlar tutulurken ileride ilmi bir araştırma için istifade edilebileceği düşünülmediğinden bazı bakımlardan eksiktir:

a — Uskumru-Kolyoz, Barbunya-Tekir, İzmirit-İstrongilos gibi bazı balık nevilerinin listeleri beraber tutulmuş,

b — Uskumrunun 1928 den 1939 a kadar Barbunyanın 1933 - 1937 ye kadar olan yıllar için hiç liste tutulmamış,

c — Hamsinin 1951 yılına kadar hiç bir listesi yapılmamış, son yıllarda tanzim edilen listelerde de Hamsi ile Çaçı beraber yazılmış,

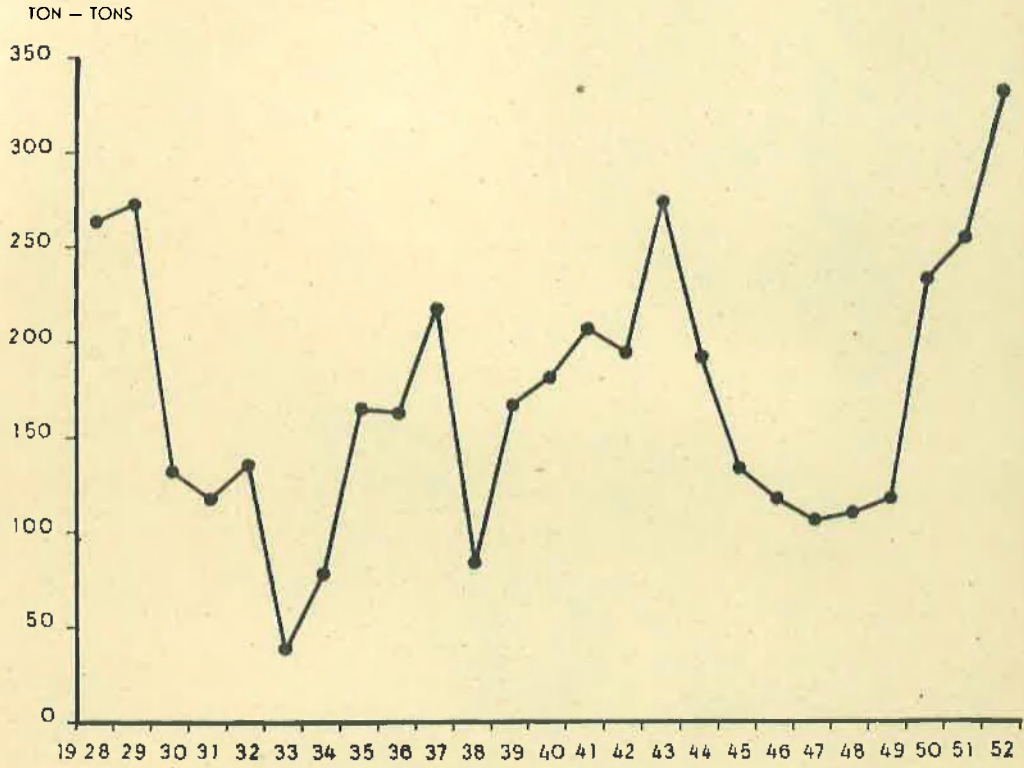
d — Bazı yılların listeleri eksik tutulmuş,

e — Balıkhaneye gelen balıkların İstanbul dahilinden mi yoksa başka vilâyetlerden mi geldiği tesbit edilmemiştir.

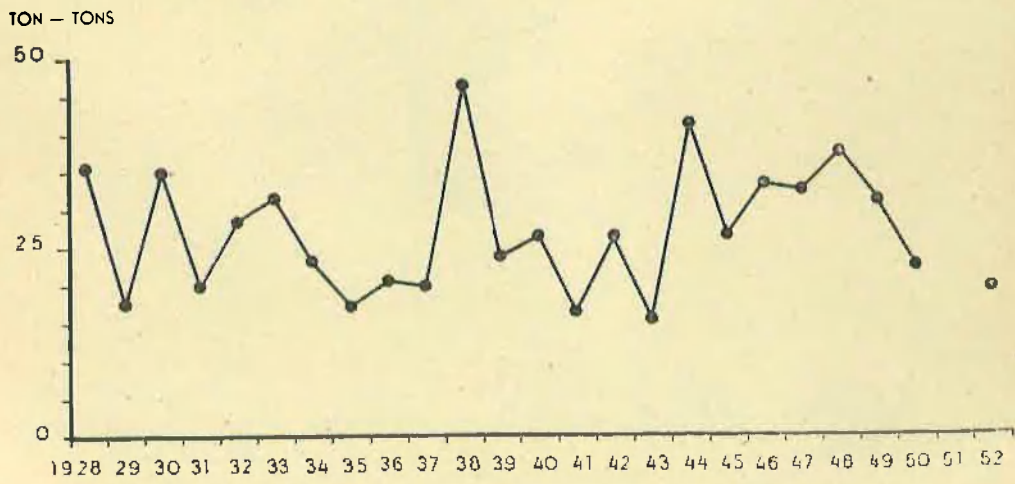
4 — 1950 yılındanberi balıklardan alınan av vergisi kaldırıldığından ve bu yüzden balıklar artık balıkhaneye girmeden de satılabileceğinden, bu yıllara ait listelerde gösterilen miktarın hakikatten daha az olması lâzımdır.

5 — Balıkthane, buzthane ve fabrika gibi balıkların toplandığı yerlerde tutulan listelere, balıkların tutuldukları yer, tarih, cins ve miktarı ayrı ayrı işaretlenir ve üç yıldanberi balıklara tesir eden faktörleri tesbit etmiye çalışan, Enstitümüzün sonuçları ile birleştirilebilirse, memleket balıkçılığının bir an evvel gelişmesi ve kalkınması bakımından, yakın zamanda gayeye ulaşacağımız muhakkaktır.

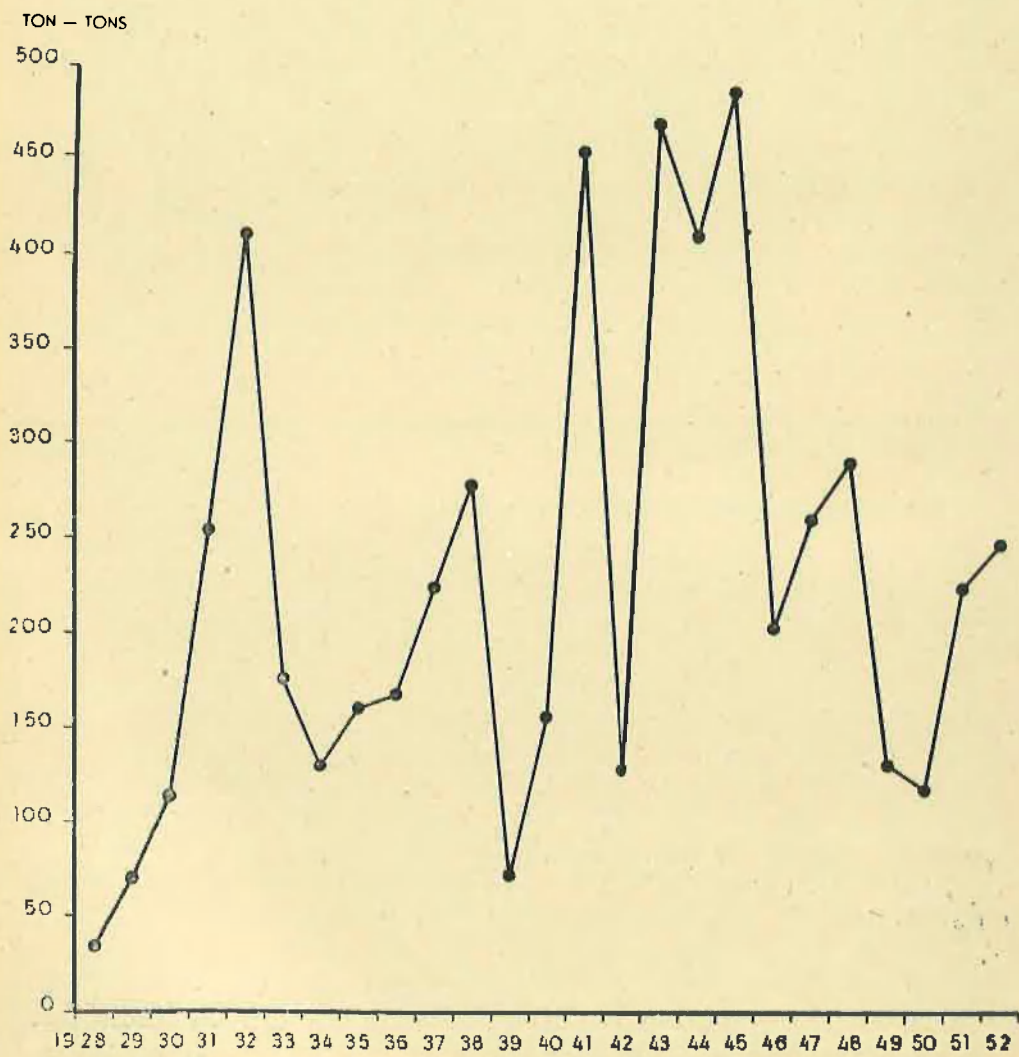
6 — Her zaman olduğu gibi bu grafiklerin hazırlanmasında da bizden kıymetli yardımlarını esirgemiyen İstanbul Balıkhanesi mensupları ve müessesesinin müdürü ŞEMSEDDİN ALTUĞ'a burada teşekkür ederken, günden güne modernleşen ve gelişen yeni tesislerden ileride daha fazla faydalanabileceğimizi ümit ediyoruz.

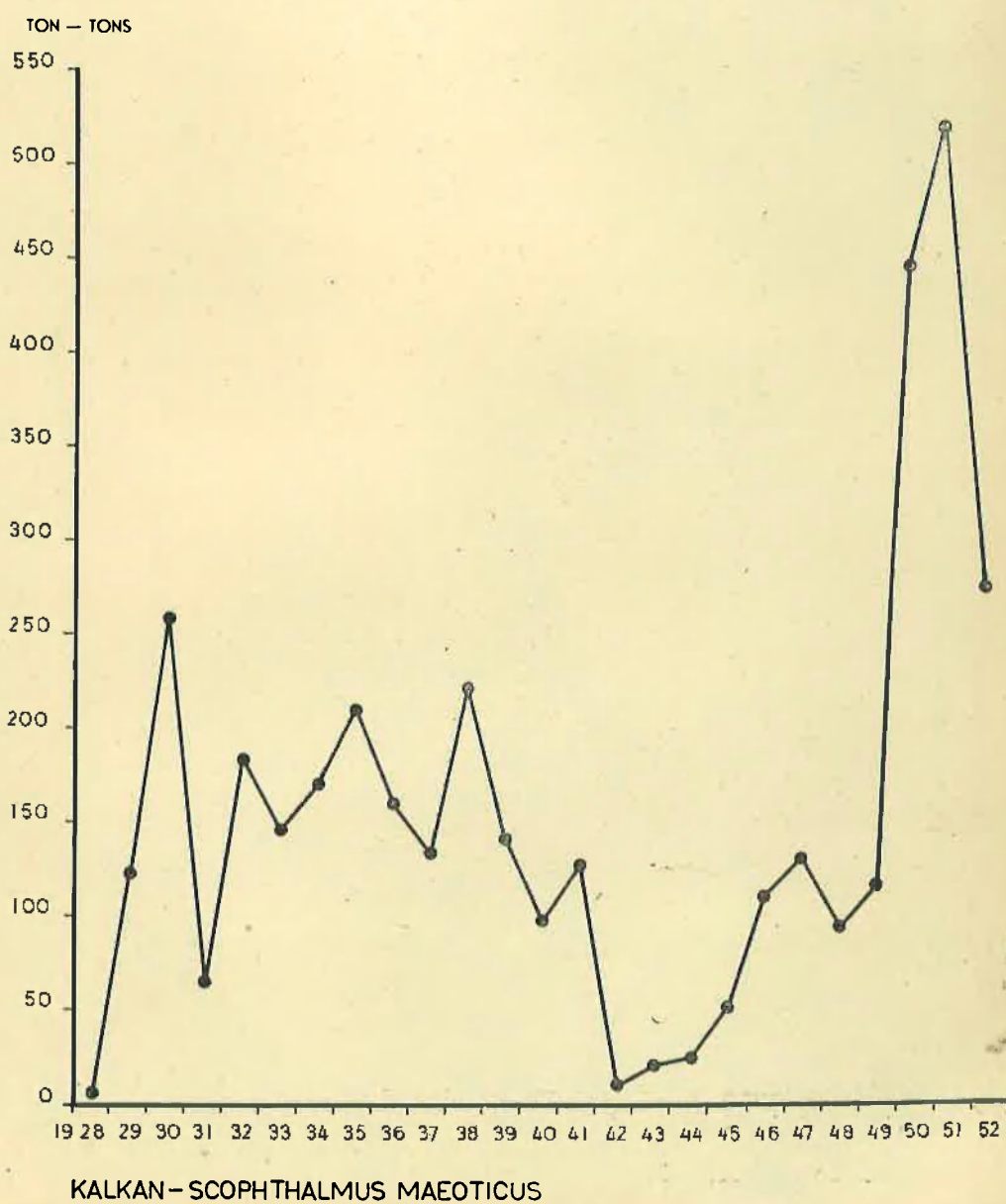
SARDALYA — SARDİNA PİLCHARDUS, S. AURİTA

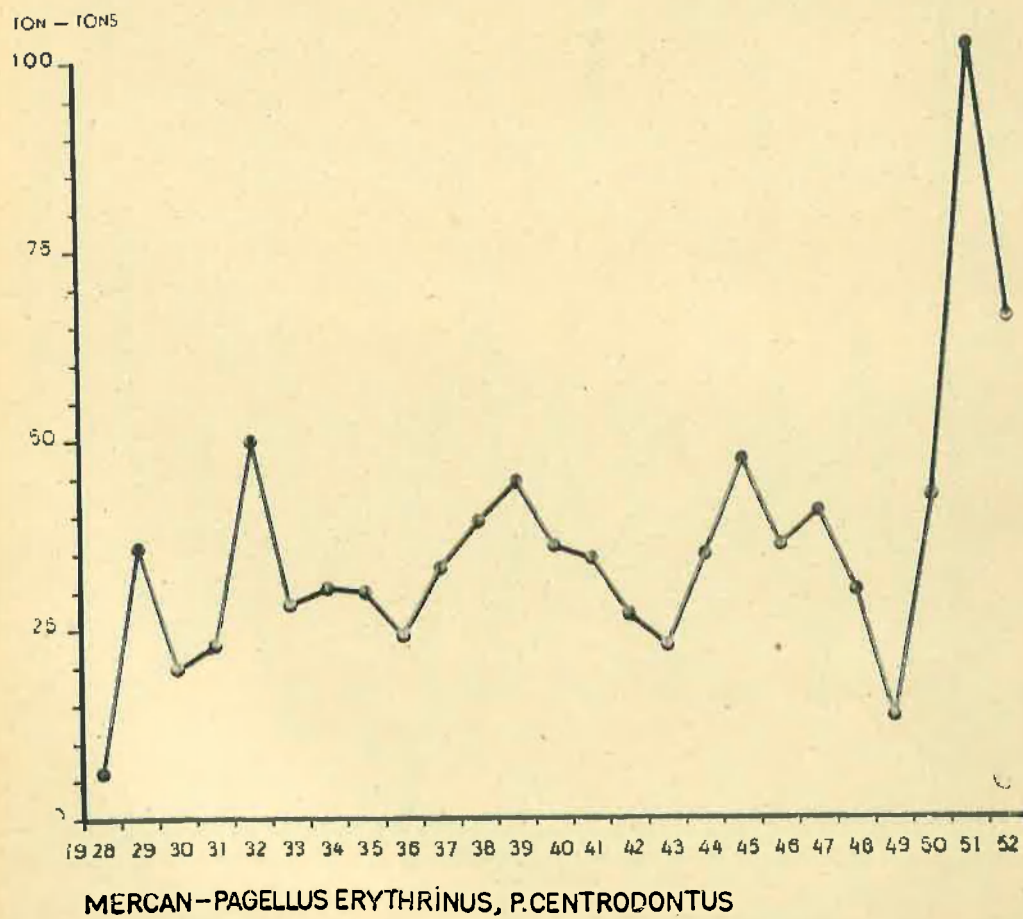

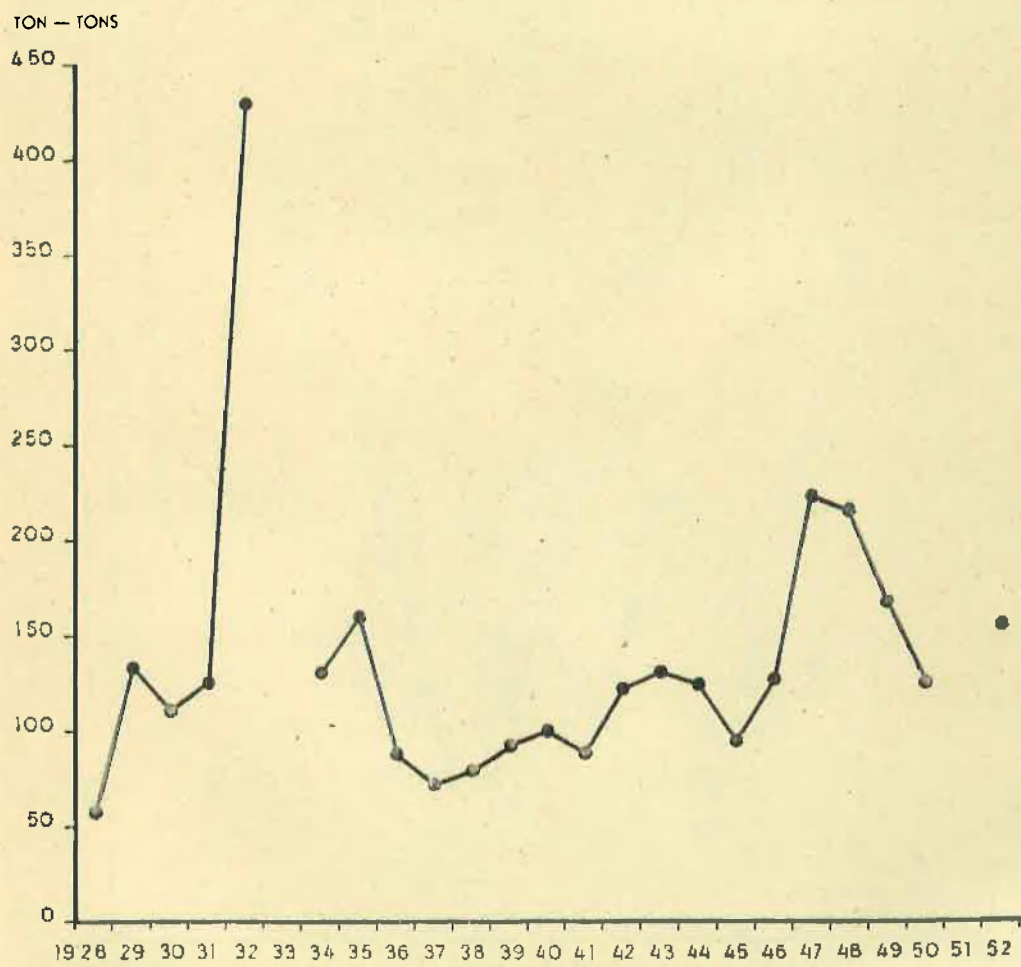
GÜMÜŞ — ATHERİNA PRESBYTER

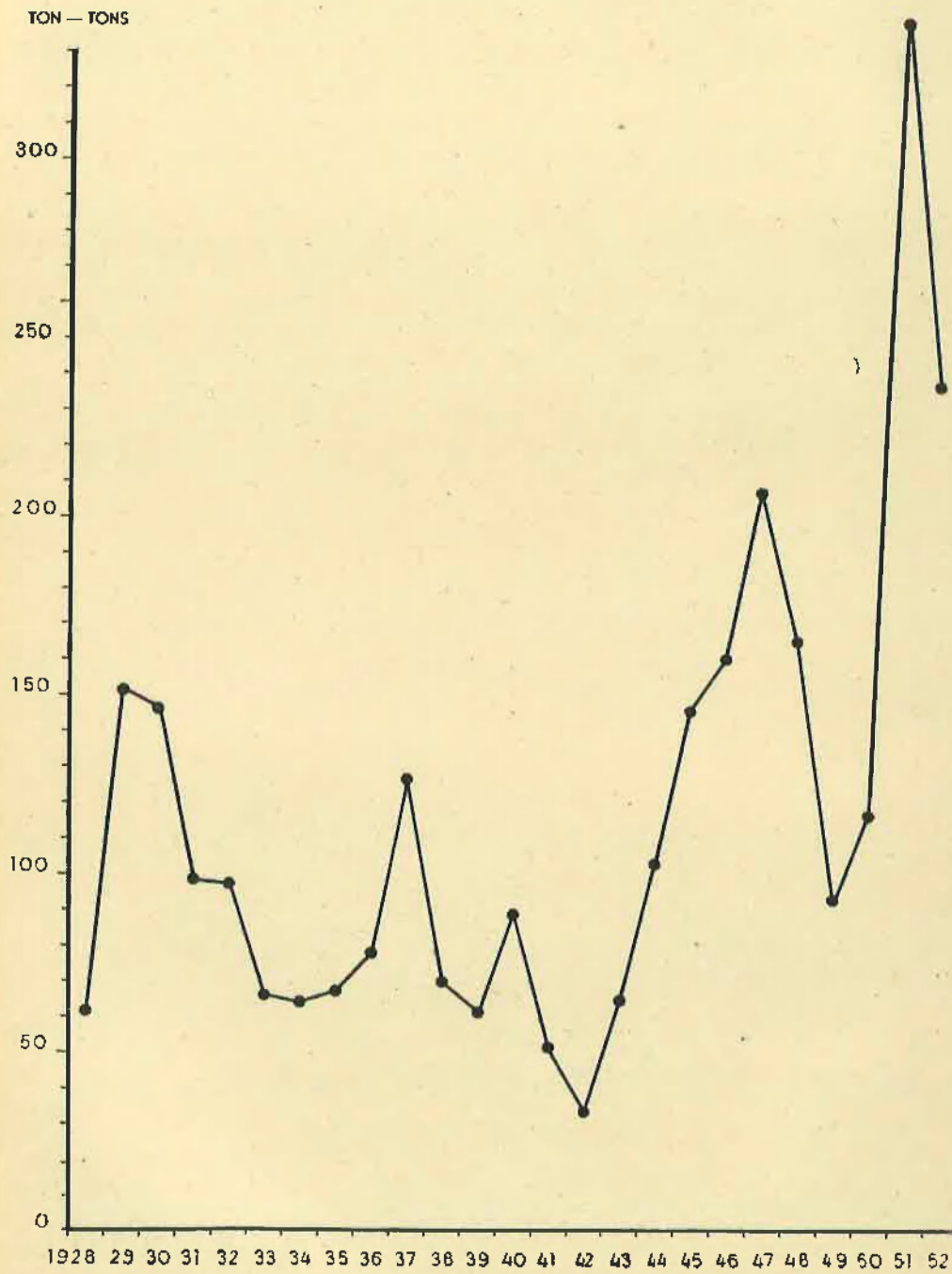
KEPAL - MUGIL CHELO, M. CEPHALUS, M. AURATUS, M. SALIENS

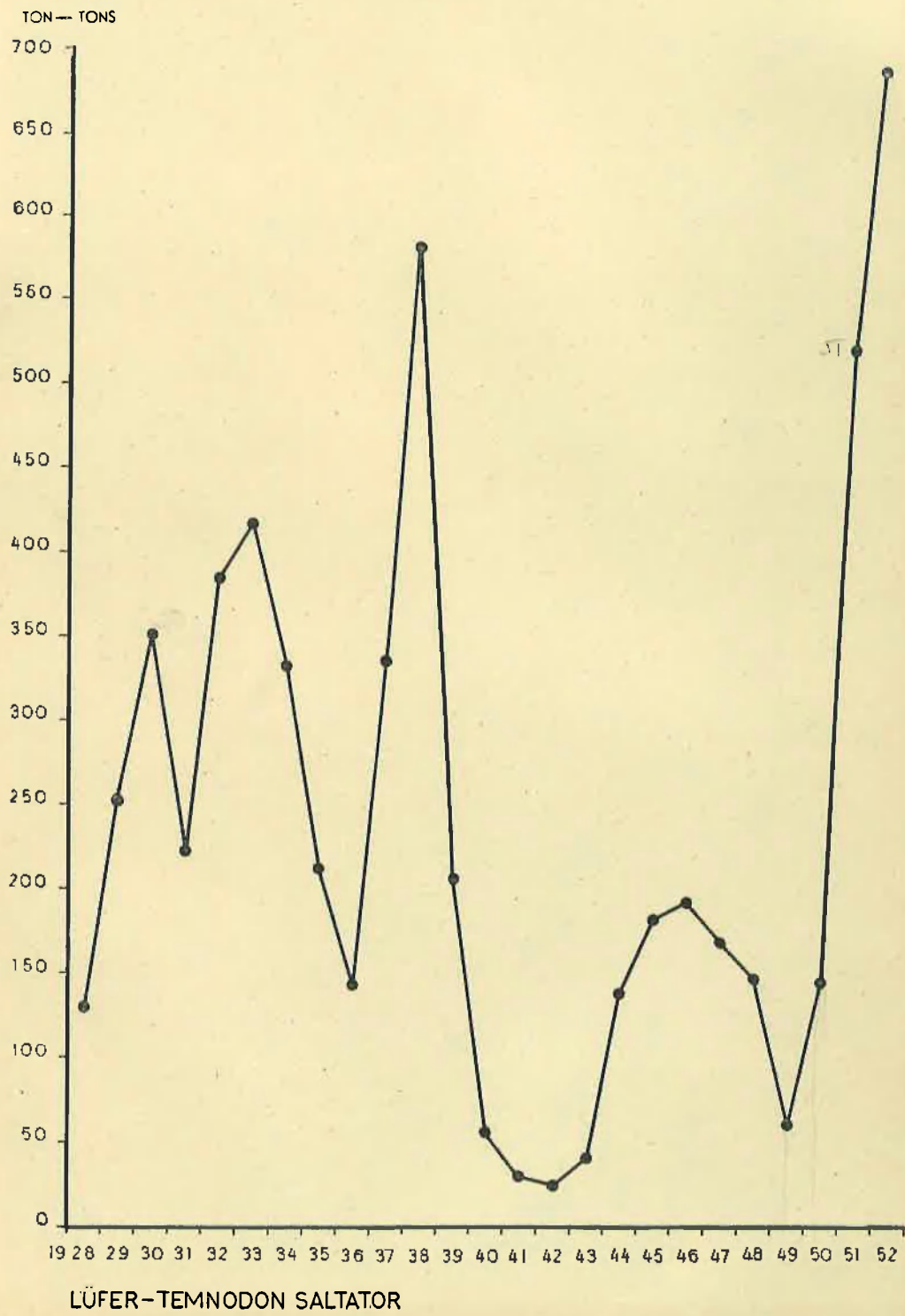

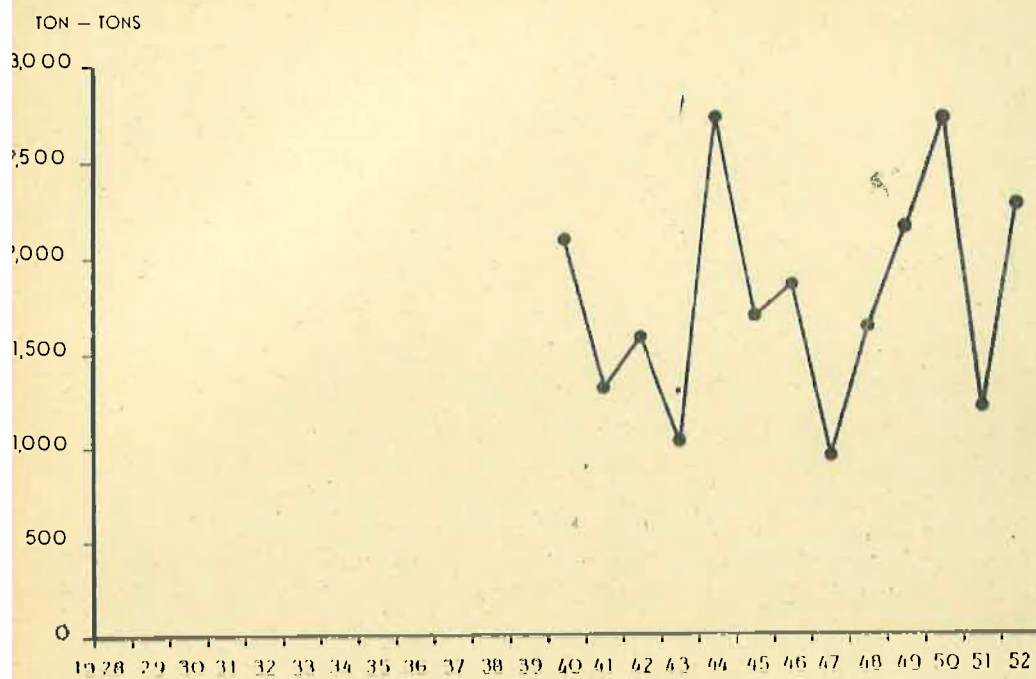

İZMARİT, İSTRANİLOS-SMARİS SMARİS, S.VULGARİS

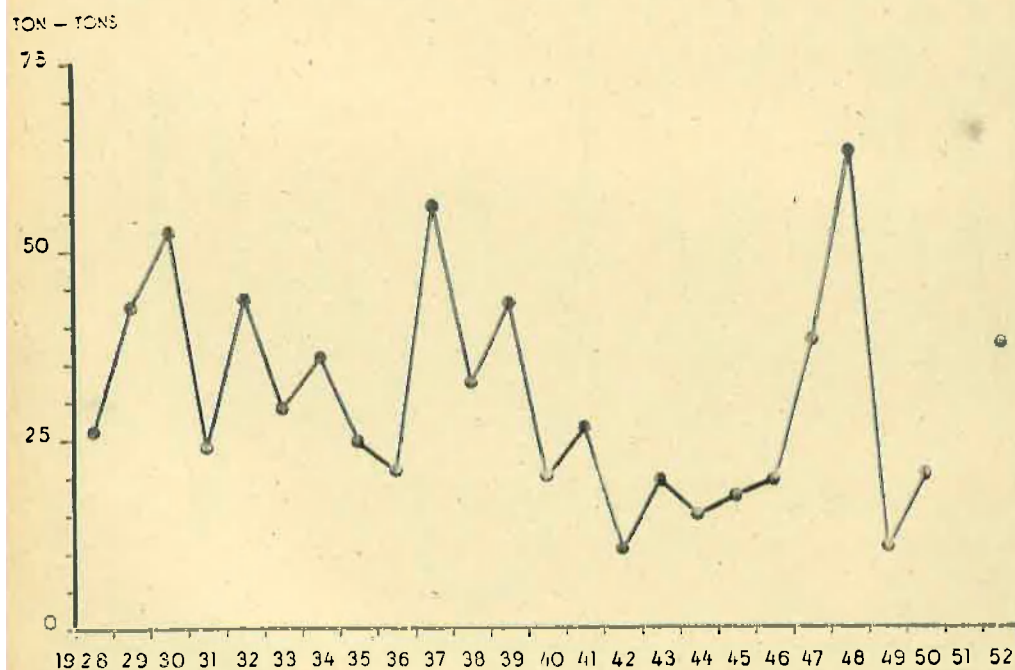

BARBUNYA, TEKİR — MULLUS BARBATUS, M. SURMULETUS

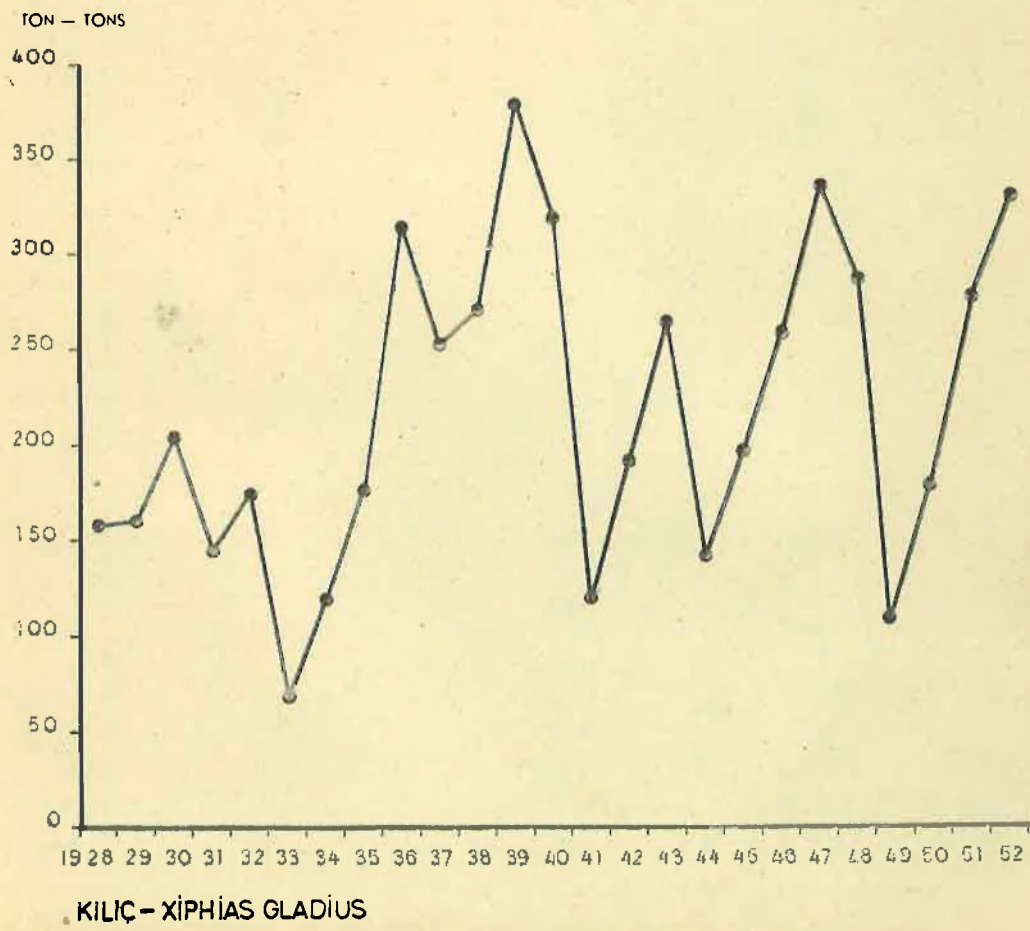

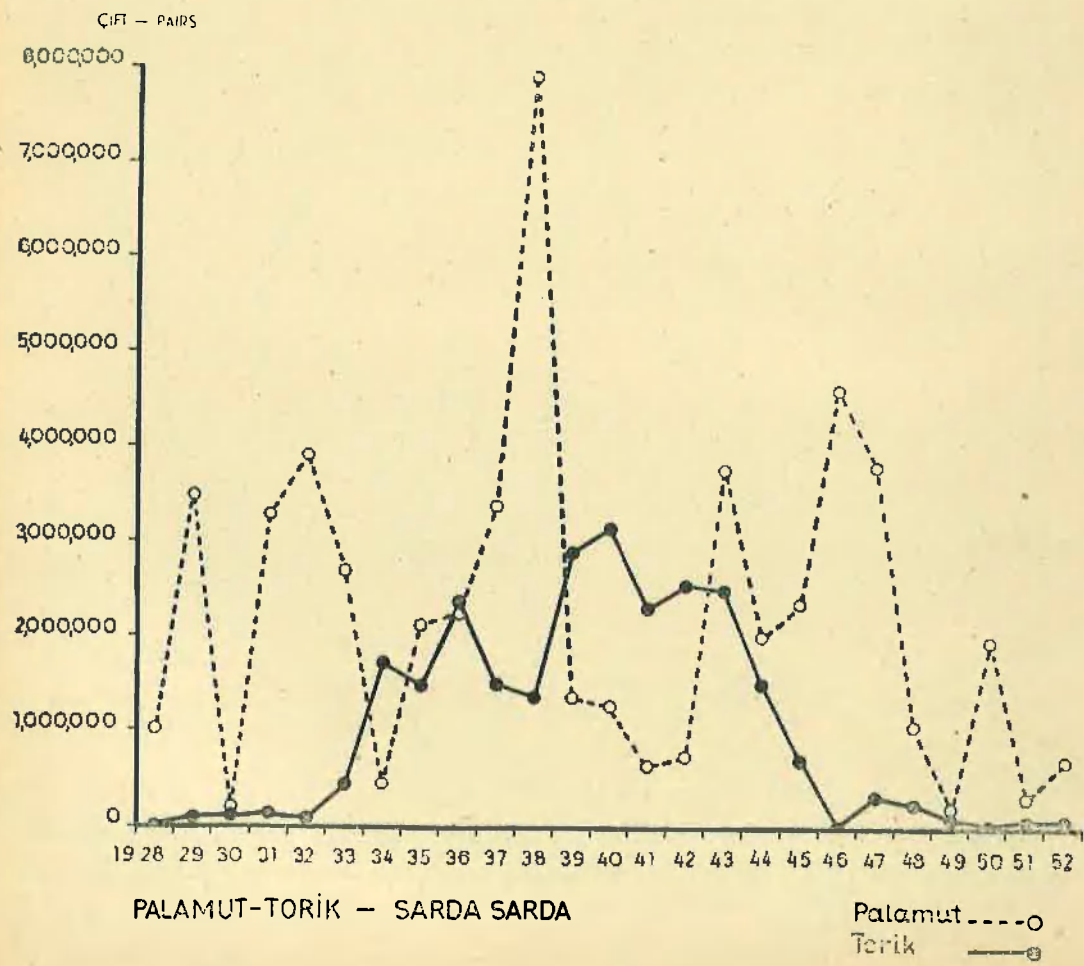

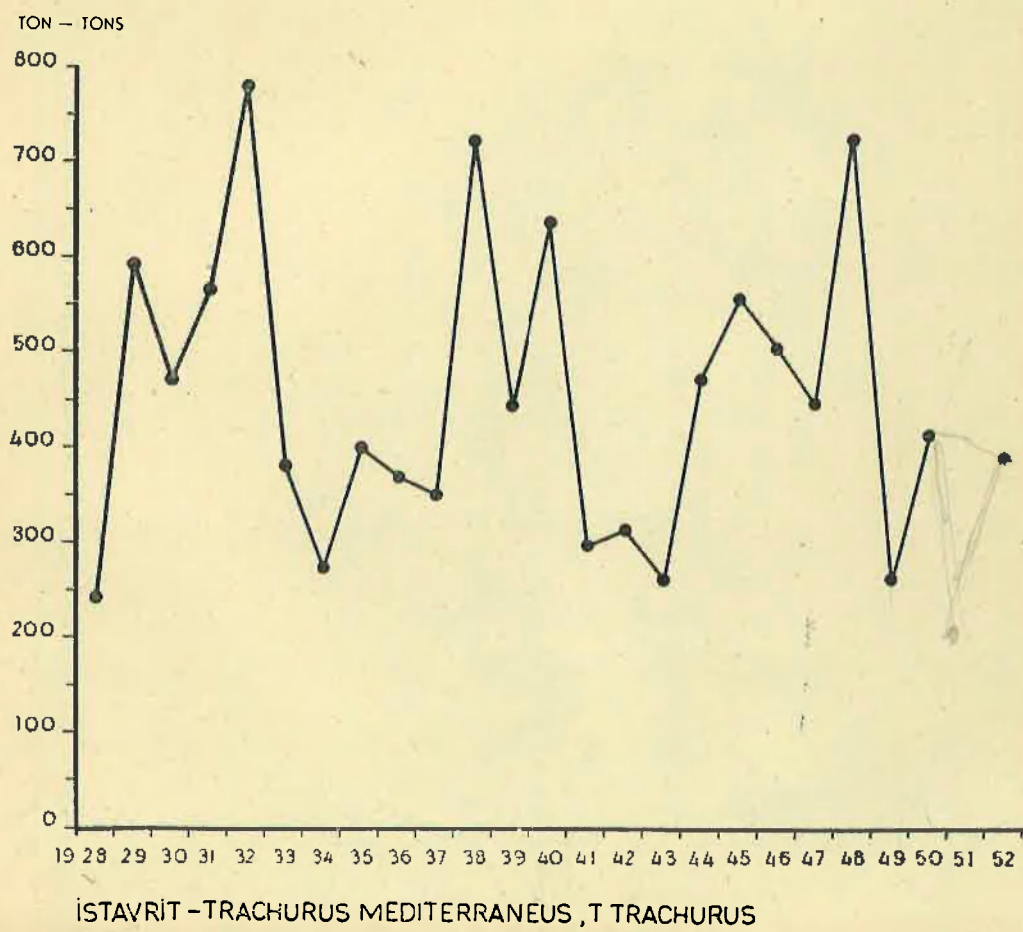
USKUMRU — SCOMBER SCOMBER

LEVREK — MORONE LABRAX

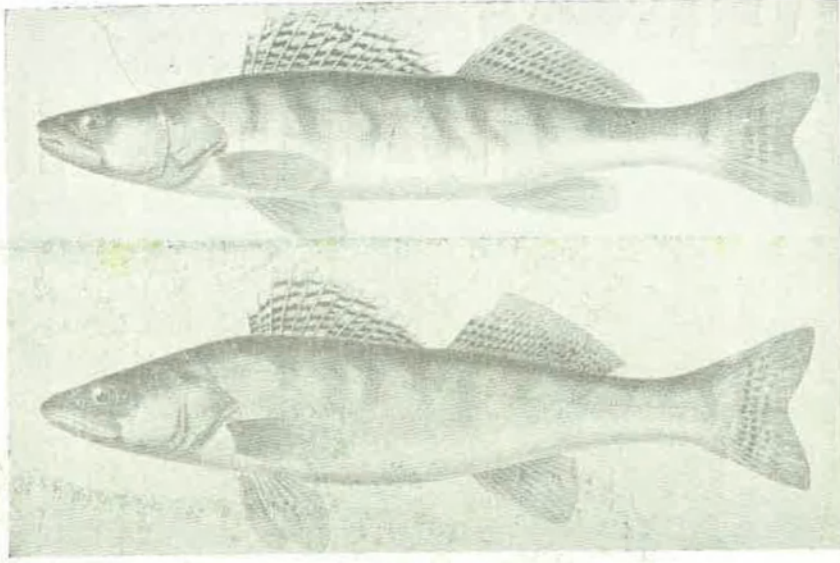

Balgın ismi		1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
1. Sardalya	Kilo	267185	276842	135308	117843	136200	45490	78075	164954	163134	218654	82933	167385
2. Gümüş	"	15433	17293	34519	15850	28210	31544	23181	16889	20593	15905	46473	23727
3. Kefal	"	34280	65868	113563	255193	411288	177394	130026	161285	167597	224441	277877	72022
4. Kalkan	"	5815	122509	258341	64489	183492	146061	170100	209268	159820	133539	220509	141294
5. Mercan	"	5757	15882	15435	23173	45852	28756	30450	25520	24182	33161	39206	44573
6. İzmarit-Istrangilos	"	57136	133359	110702	125554	429736	—	130396	159928	88118	71808	78429	90513
7. Barbunya-Tekir	"	61286	151069	146418	98173	97455	65858	63848	66721	77419	125945	69136	60800
8. Lüfer	"	129570	257066	350696	222141	384316	416391	331805	213645	143481	334475	580564	206578
9. Levrek	"	25732	42233	52267	24130	43464	29293	35805	24739	20854	55767	32151	42922
10. Uskumru		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Kılıç	"	157557	159859	204414	144918	174350	68685	118928	176613	314466	252891	270592	379098
12. Palamut	Çift	1011161	3475200	182569	3270805	3897389	2705337	449371	2115852	2245690	3368458	7886806	1355180
13. Torik	"	21254	76364	107145	114637	67879	437762	1715640	1490027	2370599	1702419	1365047	2879587
14. İstavrit	Kilo	242124	592572	473637	565455	779531	381735	274414	402670	369766	349730	722562	443480

Salgının ismi		1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
1. Sardalya	Kilo	181593	208657	195525	274786	192682	133527	117084	106581	110044	117571	234102	255942	332726
2. Gümüş	"	26762	16545	26544	15384	41198	26828	33101	32437	37503	30951	22607	—	19383
3. Kefel	"	155633	455324	128659	468341	410165	486967	202914	260292	285555	131409	118587	224557	247638
4. Kalkan	"	57763	127372	10677	21346	25744	51836	109973	130652	93943	116150	446187	520715	274066
5. Mercan	"	35910	34627	26758	22753	34559	47262	35958	40654	25944	13459	42629	102078	66265
6. İzmirli-Istrangilos	"	55709	88715	122263	131421	114560	55352	127281	223350	214816	168043	125593	—	156709
7. Barbunya-Tekir	"	88218	50795	33311	64419	101929	145016	159504	205819	163749	91977	116434	338639	226137
8. Lüfer	"	55472	29551	24266	40661	138118	182052	191667	168502	146619	60795	145181	519445	687339
9. Levrek	"	19831	26577	10474	19460	14849	17578	19561	37568	63107	10427	20230	—	37292
10. Uskumru	"	2075602	1305006	1570656	1021408	2716832	1679815	1843743	933080	1625784	2155061	2716859	1200783	2274554
11. Kılıç	"	315029	120415	191060	263915	141522	156894	255083	335684	287324	105960	180366	275574	333325
12. Palamut	Çiit	1264669	640264	726456	3747318	1591163	2335022	4582873	3781460	1053338	192712	1905002	322086	70478
13. Torik	"	3142081	2301384	2541722	2472618	1455344	701678	262414	320299	243870	75824	26641	49091	69382
14. İstavrit	Kilo	606787	258282	312681	259851	472287	556355	503486	445939	724850	262524	407647	230951	391325

Uskumruun daha evvelki seneleri mevcut değildir. Barbunya ile Tekir'in 1933-1937 yılları arasındaki miktarı yalnız Tekir'e aittir. Hepsinin 1928 senesi in 1, 2, 3, 4, 5 ci ayları eksiktir.

Şekil 1 — Sudak, *Lucioperca sandra*.
(Yukarıda erkek, aşağıda dişi balık)

Kapak resmimiz lâtinçe adı *Lucioperca sandra* olan sudak balığını göstermektedir. Bu balık yabani olarak Teikos ve Küçükçekmece göllerinde olduğu gibi Kuzey Anadolu'nun Karadenize yakın göllerinde, Bafra gölü, Balık gölü v. s. de yaşar. Eti kıymetli olan bu balığın, yırtıcı balıkları bulunmayan Anadolu'nun bazı başka göllerinde de yetiştirilmesi, bu sayıdaki yazıda anlatılan sebeplerden dolayı, tasarlanmaktadır.